

Өмірді сақтандыру нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

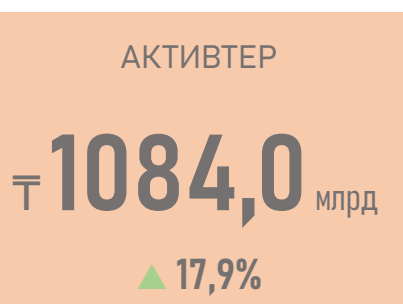
АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2023 жылдың 9 айында

Кезеңнің негізгі тенденциялары

- 2023 жылғы қаңтар-қыркүйекте заңнамалық ынталандырумен қолдау көрсетілетін ӨСК өнімдеріне сұраныс аясында өмірді сақтандыру нарығының барлық негізгі көрсеткіштерінің өсуі байқалды.
- Сона ӨСК активтері Т1 084,0 млрд-қа дейін ұлғайды (+Т164,5 млрд немесе 17,9%) және барлық сақтандыру нарығының жиынтық активтерінің 46,1% құрады.
- Активтер құрылымындағы құн 86,4% бағалы қағаздарға тиесілі, олардың көлемі 2023 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша Т892,0 млрд (+Т115,4 млрд) құрады. Олардың ішінде қазақстандық мемлекеттік және квазимемлекеттік эмитенттердің борыштық қағаздары басым.
- Нарыққа жаңа қатысушылардың кіруіне кедергілердің болмауына және ӨСК жоғары рентабельділігіне қарамастан, сектордағы шоғырлану қазақстандық нарықтың шектелуіне байланысты жоғары болып қалуда: активтердің 71,4%-ы бұрынғысынша үш ірі компанияға тиесілі: Халық-Life, Nomad Life және FFLife.
- ӨСК міндеттемелерінің көлемі негізінен пайда болған шығындар бойынша міндеттемелердің өсуі (+34,1% немесе Т24,5 млрд) және РЕПО операцияларының көлемі (+28,4% немесе Т19,9 млрд) есебінен Т775,1 млрд (жыл басынан бері+9,4% немесе Т66,8 млрд) дейін өсті.

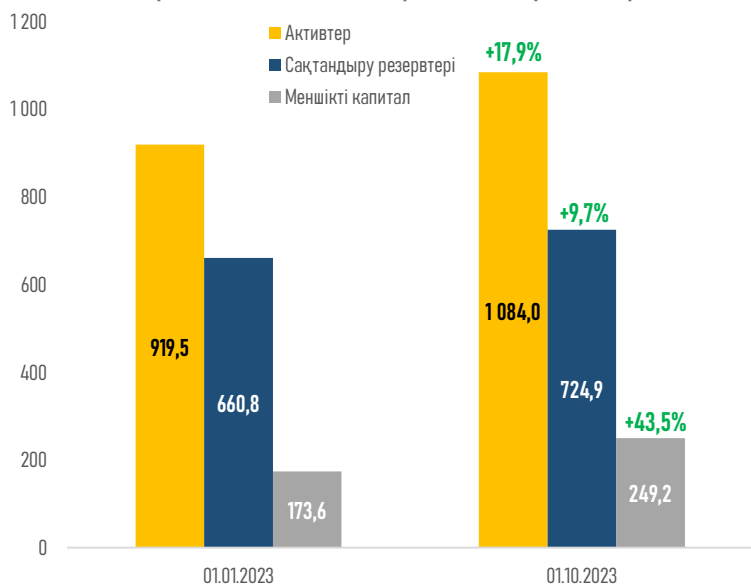
- 2023 жылғы қаңтар-қыркүйектегі жағдай сақтандыру сыйлықақыларының (+27,5% немесе Т75,2 млрд) және төлемдердің (+56,6% немесе Т16,7 млрд) айтарлықтай өсуі ӨСК төрт негізгі өнімімен байланысты болды: зейнетақы аннуитеттік сақтандыру, жазатайым оқиғалардан сақтандыру, өмірді сақтандыру және қызметкерлерді сақтандыру.
- Бұл ретте нетто-негізде зейнетақы аннуитеттік сақтандыру (+49,6% немесе Т23,5 млрд) және жазатайым оқиғалардан сақтандыру (2,2 есе немесе Т17,2 млрд) көш бастап тұрды.
- Жалпы алғанда, 9А2023ж қорытындысы бойынша төлемдердің сыйлықақыларға арақатынасы сақтандыру төлемдерінің неғұрлым жоғары өсімі есебінен біршама нашарлады: 9А2022ж қорытындысы бойынша 10,8%-ға қарсы 13,3%.
- Осы сектордың 9А2023ж. таза табысы сақтандыру қызметінен ӨСК кірістерінің өсуі (+16,3% немесе Т40,8 млрд) және жалпы және әкімшілік шығыстардың қысқаруы (-37,2% немесе Т13,2 млрд) есебінен 79,4%-ға 71,5 млрд-қа дейін өсті.
- ӨСК нарығы бойынша меншікті капиталдың рентабельділігі 2023-2024 жылдардың (S&P) қорытындылары бойынша 30-35%-ға дейін өсу болжамында 27%-ға (9А2022ж. 17%) дейін өсті.

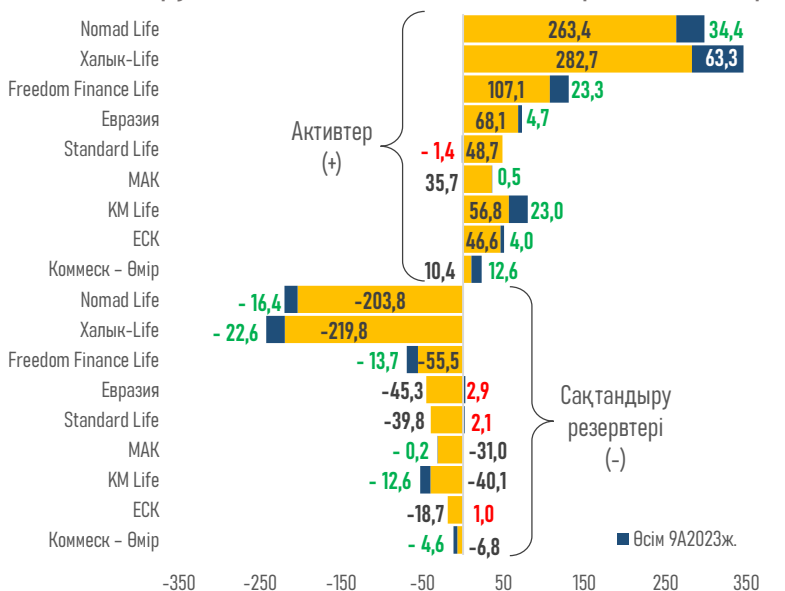
Дереккөз: ҚРҰБ. Ескерту: өсім бойынша деректер 9А2022 ж. деректермен салыстырғанда келтірілген; «Коммекс-Өмір» ӨСК «СЕНТРАС КОММЕК ЛІВЕ» ӨСК салыстырылады

Сектордың баланстық (реттеушілік) көрсеткіштері

Сектордың жиынтық көрсеткіштері, Т млрд

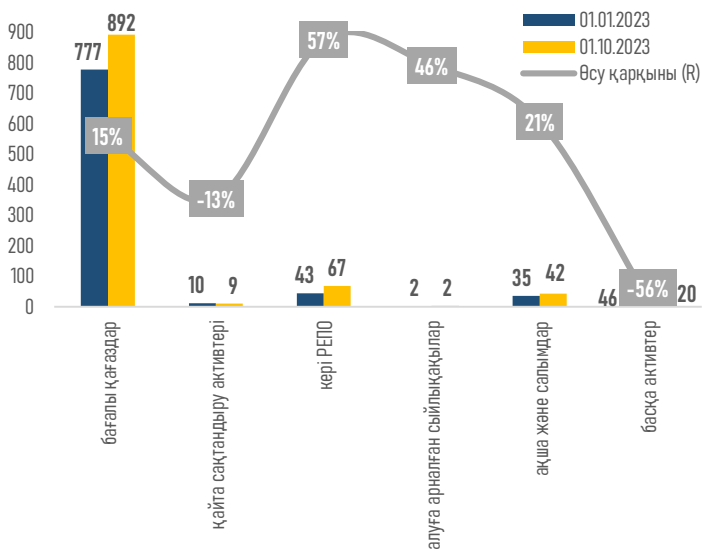

Сақтандыру компаниясы бөлінісіндегі көрсеткіш, Т млрд

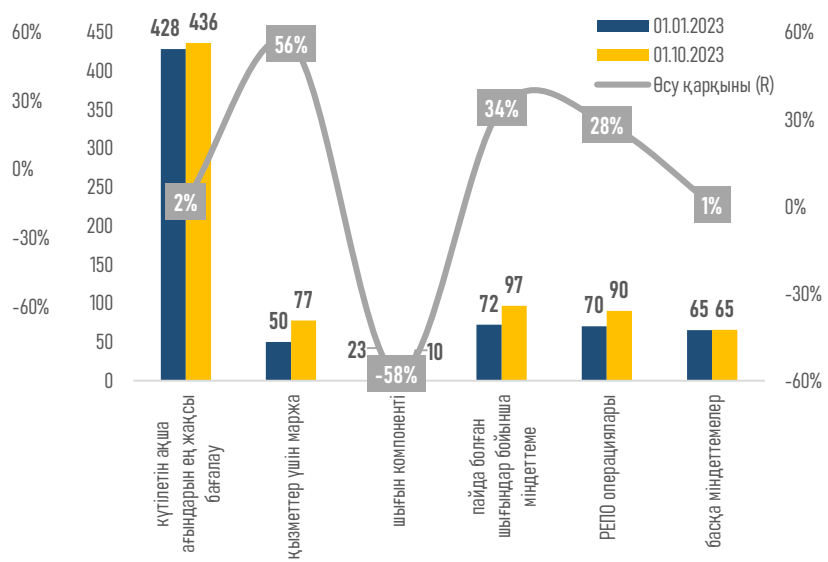

Сектордың активтері мен міндеттемелерінің құрылымы

Сектор активтерінің құрылымы, млрд теңге

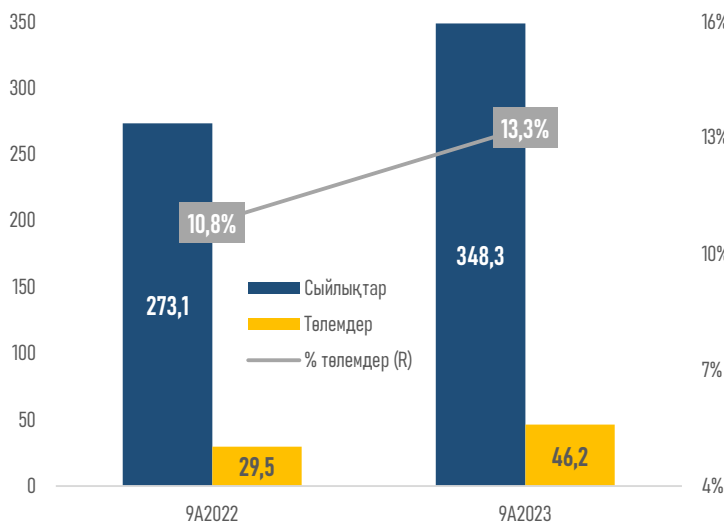

Сектор міндеттемелерінің құрылымы, млрд теңге

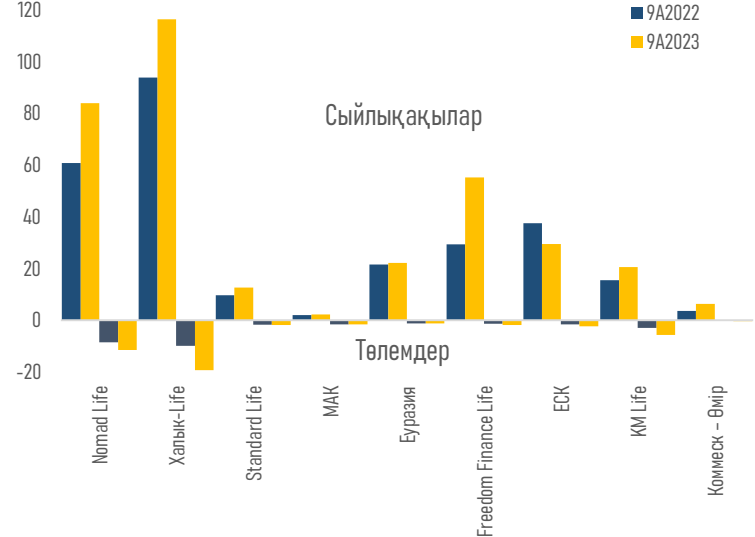

Төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы

Төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы, млрд теңге

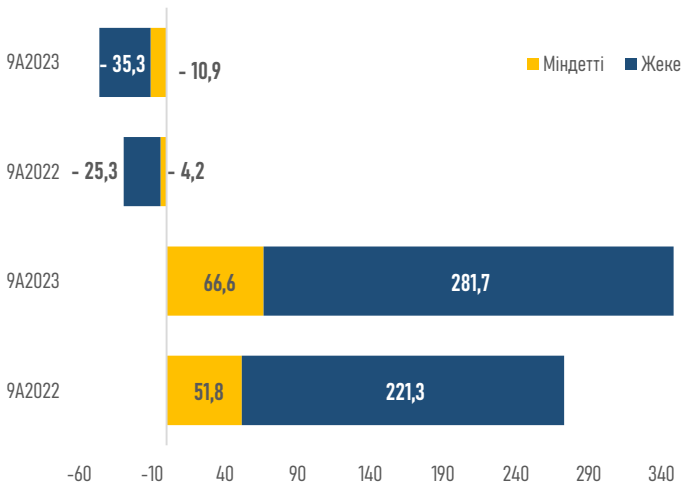

Сақтандыру компаниялары бөлінісінде, млрд теңге

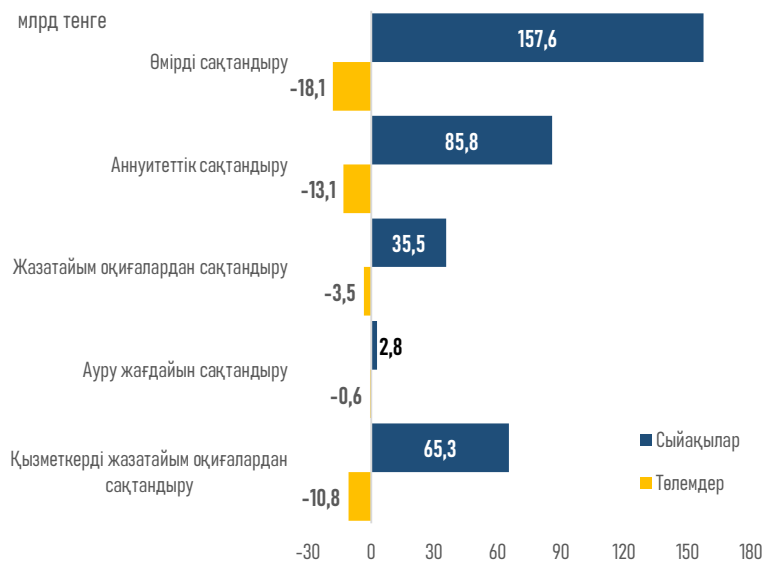

Сыйлықақылар мен төлемдер

Сақтандыру кластары бойынша, млрд теңге

9A2023 ж. үшін сыйлықақылар мен төлемдердің нысаналы мақсаты

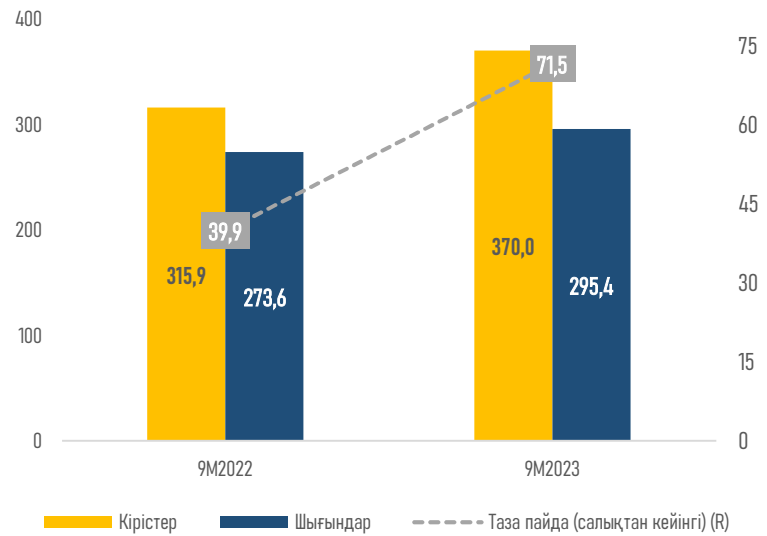

Өмірді сақтандыру нарығының кірістері мен шығыстары

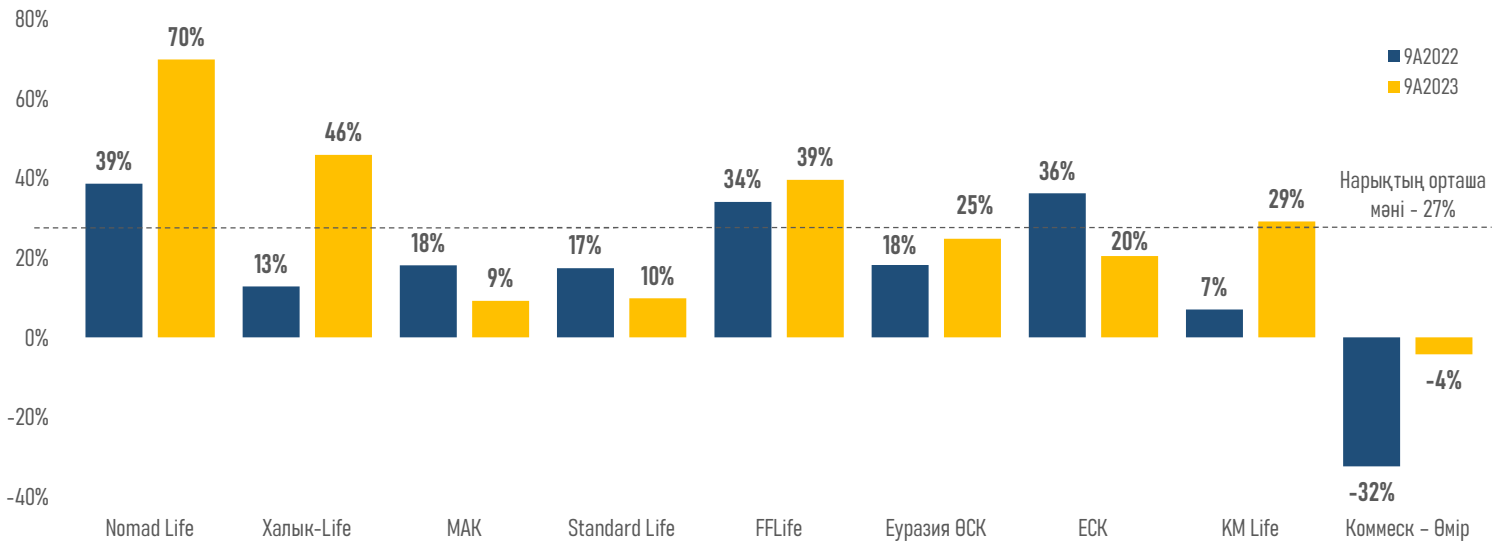
9A2023 ж. үшін кірістер мен шығыстардың құрылымы, %

Таза пайда, млрд теңге

Капиталдың орташа өлшенген кірістілігі* (RoE)

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

Өмірді сақтандыру секторының кірістілігінің айтарлықтай өсуі әлі де төрт негізгі өніммен қамтамасыз етіледі.

Инвестициялық құрамдас бөлігі бар өмірді сақтандыру өнімдеріне (Unit-linked) келетін болсақ, ағымдағы жылы оларға деген қызығушылық айтарлықтай төмендеді: 9A2023ж. жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 97,1% - ға төмен болды.

ӨСК сақтандыру төлемдерінің ұлғаюы екі негізгі факторға байланысты болды. Біріншіден, 9A2023ж. жұмыскерлердің еңбек міндеттерін атқару кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру шеңберінде төлемдер саны күрт өсті (23,4 есе). ҚР Еңбек министрлігінің өндірістік жарақат туралы деректері бойынша есепті кезеңде еліміздің кәсіпорындарында 145 адам қаза тапты (9A2022 жылмен салыстырғанда +8,2%), 995 адам зардап шекті (-0,4%). Екіншіден, өмірді сақтандыру бойынша төлемдердің өсуі олардың саны азайған кезде орташа сақтандыру төлемінің ұлғаюы есебінен болды. Мәселен, 2023 жылғы қаңтар-қыркүйекте төлем бір жыл бұрын 851 мыңға қарсы орташа есеппен 2,6 млн. теңгені құрады.

9A2023ж. қорытындысы бойынша ӨСК кірістерінің өсуі сақтандыру және инвестициялық қызметтен түсетін кірістердің ұлғаюы есебінен жүргізілді. Алайда, пайыздық мөлшерлемелердің өсуі аясында бағалы қағаздар бойынша сыйақының елеулі өсуі және ӨСК портфельдеріндегі үлестік және борыштық қағаздарды оң құндық қайта бағалау шетел валютасын қайта бағалаудан түсетін кірістердің төмендеуімен ішінара теңестірілді.

Әкімшілік шығыстардың одан әрі төмендеуі (-50,8%) сектор шығыстарының өсуін шектеді, бұл ӨСК таза пайдасының екі есеге жуық өсуін қамтамасыз етті. Осылайша, ҚНРДА сақтандыру нарығын дамыту бойынша қабылданып жатқан шараларды (ҚР қаржы секторын дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы) ескере отырып, саланы цифрландыруға байланысты сектор шығыстарын қысқарту кезінде қазақстандықтардың қаржылық сауаттылығын арттыру аясында ӨСК өнімдеріне сұранысты арттыру әлеуеті жалғасады: 2023 жылдың қорытындысы бойынша сыйлықақылардың өсуі 6-7% - ға жетуі мүмкін, ROE-30-35% (S&P).